

Riktlinjer för handläggning inom LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade)

Antagen av socialnämnden

Ansvarig förvaltning: Socialförvaltningen

Ansvarig tjänsteman: Verksamhetschef myndighet

Ansvarig uppföljning: Verksamhetschef myndighet

Antagen av socialnämnden 2019-12-19 § 103

Gäller t o m 2021

INNEHÅLL

1. Riktlinje	5
1.1 Syfte	5
2. LAGSTIFTNING LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, (1993:387)).....	5
2.1 Lagar och föreskrifter m.m.	5
3. Goda levnadsvillkor/grundläggande principer	6
4. Barnperspektiv.....	6
5. Brister i omsorgen	7
6. Föräldrar med funktionsnedsättning.....	7
7. Enskilda över 65 år.....	7
8. Enskilda med beroendeproblematik.....	7
9. Våld i nära relation.....	7
10. Stöd och avlösning	8
11. Tillfällig vistelse i kommunen	8
11.1 Förhandsbesked.....	8
12. Gemensamt hushåll	9
13. Kvalitet	9
14. Rapporteringsskyldighet enligt lex Sarah.....	9
15. Personkretsbedömning.....	9
15.1 Personkrets 1 (1 § p 1 LSS).....	9
15.2 Personkrets 2 (1 § p 2 LSS).....	10
15.3 Personkrets 3 (1 § p 3 LSS).....	10
16. Insatser inom LSS	11
17. Rätt till insatser enligt LSS förutsätter att:	12
18. Handläggning	13
19. grundläggande förhållningssätt för myndighetsbeslut.....	13
20. Beslut	13
21. Individuell plan enligt 10 § LSS.....	14
22 Individuell plan enligt 2 kap 7 § SoL och 16 kap 4 § HSL (samordnad individuell plan, SIP)	14
23. Beskrivning av insatser	14
23.1 Rådgivning och annat personligt stöd enligt 9 § punkt 1.....	14
23.2 Biträde av personlig assistans enligt 9 § punkt 2	15
23.3 Makars och sambors ansvar	16
23.4 Personlig assistans till barn.....	16
23.5 Föräldraansvar	16
23.6 Grundläggande behov – personlig hygien	16

23.7 Grundläggande behov – kommunikation	16
23.8 Tillsyn som andra personliga behov.....	16
23.9 Tillsyn som grundläggande behov.....	16
23.10 Föräldrar med funktionsnedsättning	17
23.11 Personlig assistans i barnomsorg, skola, daglig verksamhet eller vid sjukhusvård.....	17
23.12 Personlig assistans i bostad med särskild service	17
23.13 Omfattning.....	17
23.14 Behov av fler än en assistent samtidigt	17
23.15 Tillfällig utökning.....	17
23.16 Sjuklön	18
23.17 Åldersgräns	18
23.18 Avgift.....	18
24. Ledsagarservice enligt 9 § punkt 3.....	18
24.1 Omfattning.....	19
24.2 Ledsagarservice och bostad med särskild service.....	19
25. Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § punkt 8.....	19
25.1 Omfattning.....	20
25.2 Avgift.....	20
25.3 Ersättning till familjehem.....	20
25.4 Avgift för Familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdom	20
26. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad för vuxna enligt 9 § punkt 9.....	21
26.1 Servicebostad.....	21
26.2 Gruppboende	21
26.3 Särskilt anpassad bostad.....	21
26.4 Avgifter	22
27. Daglig verksamhet	22
27.1 Omfattning.....	22
27.2 Avgift.....	22
27.3 Ersättning.....	23
28. Beslut om ledsagarservice	23
28.1 Omfattning.....	23
28.2 Avgift.....	23
29. Biträde av kontaktperson enligt 9 § punkt 4.....	23
29.1 Omfattning.....	24
29.2 Avgift.....	24
30. Avlösarservice i hemmet enligt 9 § punkt 5.....	24

30.1 Omfattning.....	25
30.2 Avgift.....	25
31. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § punkt 6.....	25
31.1 Omfattning.....	25
31.2 Beslut	26
31.3 Avgift.....	26
32. Korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år enligt 9 § punkt 7.....	26
32.1 Omfattning.....	27
32.2 Avgift.....	27

1. RIKTLINJE

Riktlinjerna gäller handläggning av insatser enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Riktlinjerna är en vägledning avseende kommunens ambitionsnivå vid handläggning.

Alla beslut skall prövas mot gällande lagar, förordningar, rättspraxis, förarbeten till lagstiftning och prejudicerande rättsfall.

Riktlinjer skall vara förenliga med gällande lagstiftning och nationella riktlinjer och rekommendationer. Riktlinjen skall fungera som ett kunskapsstöd för socialtjänstens uppdrag. Målsättningen är att bidra till en god, jämlik, säker och ändamålsenlig socialtjänst i Vaggeryds kommun som helhet. Alla personer anställda inom Socialförvaltningen i Vaggeryds kommun är ålagda att följa gällande riktlinjer.

1.1 SYFTE

Riktlinjerna skall fungera som ett styrdokument och stöd för handläggarna vid utredning, bedömning och beslut.

2. LAGSTIFTNING LSS (LAG OM STÖD OCH SERVICE TILL VISSA FUNKTIONSHINDRADE, (1993:387)).

LSS är en rättighetslag vars syfte är att garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder stöd. Med begreppet funktionshinder avses förvärvade eller medfödda fysiska eller psykiska funktionshinder p.g.a. sjukdom eller skada. Den enskilde ska enligt LSS garanteras goda levnadsvillkor.

Målet med insatserna är att personer med funktionsnedsättning ska känna delaktighet och jämlikhet i samhället, vilket innebär att brukaren ska kunna delta i samhällslivet på samma villkor som andra.

Insatserna i LSS ska minimera svårigheter i den dagliga livsföringen för personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar.

Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som

behöver dem samt stärka deras förmåga att leva ett självständigt liv.

2.1 LAGAR OCH FÖRESKRIFTER M.M.

Socialnämndens verksamhet styrs av ett stort antal lagar och regler, däribland FN:s

konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt FN:s konvention om barnets rättigheter.

Nedan anges de vanligast förekommande lagarna och de föreskrifter och allmänna råd som är tillämpliga vid handläggningen av insatser till personer med funktionsnedsättning:

- Förvaltningslagen (1986:223), FL. Ny FL 2018-07-01 (2017:900)
- Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS
- Förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- Socialförsäkringsbalk (2010:110), SFB
- Socialtjänstlagen (2001:453), SoL
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL
- Föräldrabalk (1949:381), FB

Vid handläggning och prövning av rätt till insatser enligt LSS ska även beaktas prejudicerade domar, främst från Högsta förvaltningsdomstolen och kammarrätt samt förarbeten till lagtext samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

3. GODA LEVNADSVILLKOR/GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

I 5 § och 7 § LSS anges att målet ska vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra och tillförsäkras goda levnadsvillkor. Bestämmelserna om goda levnadsvillkor i 7 § LSS bör läsas tillsammans med 5 och 6 § LSS.

Punkter som är särskilt viktiga att beakta i bedömningen av goda levnadsvillkor är:

- Jämlikhet i levnadsvillkor
- Delaktighet i samhällslivet
- Kunna leva som andra
- Självbestämmanderätt

- Integritet
- Inflytande och medbestämmande

Samarbete med andra samhällsorgan och myndigheter är föreskrivet i 6 § LSS.

Detta innebär att målet med LSS är att personer med funktionsnedsättning inte ska ha sämre levnadsvillkor än personer utan funktionsnedsättning i motsvarande ålder. Alla medborgare måste dock ibland acceptera att man inte kan uppnå det mest önskvärda, t ex att man inte kan få en bostad i ett särskilt attraktivt område eller åka på utlandssemester.

Ambitionen ska vara att tillgodose den enskildes önskemål inom rimliga gränser för vad som är goda levnadsvillkor för alla medborgare.

4. BARNPERSPEKTIV

All verksamhet som rör barn med funktionsnedsättning ska utgå från Lag om barnkonvention och gällande svensk lagstiftning. I konventionen finns bestämmelser som anger olika rättigheter som barn har, t.ex.

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- Barnets bästa ska komma i första hand vid alla beslut som rör barn.
- Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör det. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till dess ålder och mognad.
- Ett barn med funktionshinder har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv som möjliggör ett aktivt deltagande i samhället.
- Båda föräldrarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling.

I LSS finns bestämmelser som svarar mot barnkonventionen. När en åtgärd rör ett barn ska (enligt 6 a § LSS) beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Bestämmelsen är avsedd att stärka barns ställning och innebär att när en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad (8 § LSS). I barnperspektivet ingår att uppmärksamma om ett barn har behov av insatser från andra delar av socialtjänsten, från andra verksamheter

inom kommunen eller från andra huvudmän samt att samverka så att olika insatser samordnas på ett ändamålsenligt sätt. Barn – ungdomar från 15 år som själva kan förstå vad saken gäller och har förmåga att uttrycka en vilja, kan inte ges särskilda insatser enligt lagen enbart på vårdnadshavarens eller annan ställföreträdarens begäran.

5. BRISTER I OMSORGEN

För att tillgodose ett barns behov av skydd och stöd kan ibland andra omständigheter än barnets funktionsnedsättning aktualisera åtgärder från socialförvaltningen. Frågor som rör brister i föräldrars omsorg om ett barn med funktionsnedsättning utreds inom enheten för barn och unga, socialförvaltningen. En anmälan enligt 14 kap 1 § SoL kan behöva aktualiseras i dessa fall.

6. FÖRÄLDRAR MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Föräldrar med funktionsnedsättning har rätt att få hjälp med omvårdnaden av barnet. Detta förutsätter att de har föräldraförmåga och aktivt medverkar i det stöd personal ger barnet. Föräldraförmåga innebär bl.a. att själv ta ansvar för barnet, se vad barnet behöver och kunna tala om för personalen vad som ska göras. När det uppstår frågetecken runt föräldraförmågan skall enheten för barn- och unga, socialförvaltningen kontaktas. Enheten för barn- och unga är alltid huvudansvarig i den typen av utredningar.

Omvårdnad av barn till en person med funktionsnedsättning är som huvudregel inte en syssla för personal, t ex en personlig assistent. För en person med funktionshinder kan dock den personliga assistansen vara en viktig förutsättning för att kunna utöva ett föräldraskap. Behovet av personlig assistans i föräldrarollen varierar efterhand som barnet växer och utvecklas och är störst under de första åren i barnets liv. då barnet känslomässigt och praktiskt är totalt beroende av sin förälder. Bedömningen av hur länge viss omvårdnad av barnet bör anses ingå i föräldrarnas personliga assistans måste avgöras i varje enskilt fall.

7. ENSKILDA ÖVER 65 ÅR

Personer över 65 år med funktionsnedsättning kan omfattas av LSS om funktionshindret inte beror på normalt åldrande. Även när åldrandet förstärker en

funktionsnedsättning kan den enskilde omfattas av lagen. Förutsättningen är att funktionsnedsättningen i sig inte är åldersrelaterat. Särskilda regler finns för personer med funktionsnedsättning över 65 år vad gäller personlig assistans enligt LSS.

8. ENSKILDA MED BEROENDEPROBLEMATIK

Personer med funktionsnedsättning kan ha beroende- och/eller missbruksproblem. Om kraven för att få stöd uppfylls, vare sig funktionsnedsättningen beror på beroendet/missbruket eller något annat, har personen rätt till stöd. Detta innebär ingen inskränkning i rätten till bistånd mot beroende/missbruk enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller andra lagar.

9. VÅLD I NÄRA RELATION

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter *Våld i nära relation (SOSFS 2014:4)* ska våldsutsatta vuxna och barn som har utsatts för eller bevittnat våld erbjudas stöd och hjälp från myndigheten på socialförvaltningen.

Personer med funktionsnedsättning är många gånger beroende av andra för att klara sin dagliga livsföring. Många av dem har behov av insatser från andra. Detta kan vara både professionella och närstående. Om personer med funktionsnedsättning utsätts för våld av någon som den lever i nära relation med så kan problemet för dem vara mer omfattande än för andra. Den som de lever i nära relation med kan både vara den som de är beroende av för att klara sig och vara den som utövar våld. Personer med funktionsnedsättning som utsatts för våld i nära relation hanteras i enlighet med de riktlinjer och rutiner som gäller för andra vuxna/barn i samma situation.

10. STÖD OCH AVLÖSNING

Enligt 5 kap 10 § SoL ska socialnämnden erbjuda stöd för att underlätta för de personer som stödjer en närstående som har funktionshinder. Syftet är framförallt att minska anhörigas fysiska och psykiska belastning. Genom stödet ska anhöriga få en förbättrad livssituation så att risken för ohälsa minskas. Anhörigas behov av stöd eller avlösning ska uppmärksammas på ett tidigt stadium i ärenden som rör barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. Det är viktigt att stödet anpassas till målgruppen och anhörigas individuella behov.

I 9 § LSS finns insatser som syftar till att underlätta för personer som tillhör lagens personkrets och deras anhöriga, t.ex. avlösarservice, korttidsvistelse och korttidstillsyn för ungdomar över 12 år, men också ledsagarservice och daglig verksamhet kan indirekt ge stöd och avlösning.

- Den enskilde är bosatt i kommunen enligt samma regler som gäller för folkbokföring. För utländsk medborgare krävs permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd för folkbokföring.
- Den enskilde omfattas av personkretsen enligt 1 §.
- Den enskilde har behov av insatsen i sin livsföring för att vara tillförsäkrad goda levnadsvillkor och att behovet inte faktiskt är tillgodosett på annat sett.

11. TILLFÄLLIG VISTELSE I KOMMUNEN

För personer som omfattas av lagens personkrets och som tillfälligt vistas i kommunen föreligger enligt 16 A § LSS en skyldighet att ställa resurser till förfogande vid akuta situationer. Som tillfällig vistelse räknas såväl en tillfällig genomresa som upp till sex månaders boende i t.ex. sommarbostad. Behovet av insats ska uppkomma under vistelsen och avse tillfälliga stödinsatser som den enskilde behöver omedelbart. Bosättningskommunen ska ersätta vistelsekommunen för kostnader för att verkställa beslut som bosättningskommunen fattat. Sådan ersättning ska betalas enligt bosättningskommunens ersättningsnivå för motsvarande insatser.

11.1 FÖRHANDBESKED

Av 16 § LSS följer att en person som tänker bosätta sig i Vaggeryds kommun har rätt att få sin begäran om insatser prövad enligt samma kriterier som en inom kommunen bosatt person. Detta innebär ingen rätt till förtur eller liknande. Den enskildes avsikt att flytta till kommunen ska vara klar och bestämd vilket inte anses vara fallet om man vänder sig till flera kommuner samtidigt för att få ett förhandsbesked om vilka insatser som kan erbjudas i respektive kommun.

I ett förhandsbesked ska personen lämnas besked om:

- Vilken rätt till insatser personen har vid inflyttning till kommunen.
- Ett förhandsbesked gäller sex månader från den dagen då insatserna blivit tillgängliga för den enskilde.

12. GEMENSAMT HUSHÅLL

För vuxna personer som lever i hushållsgemenskap förutsätts att viss praktisk hjälp ges mellan de vuxna. Något ansvar för den andres personliga omvårdnad föreligger inte. Detta gäller även för par som sammanbor och föräldrar med hemmavarande barn över 18 år. För makar finns detta reglerat i äktenskapsbalken. Några särskilda skäl att göra avsteg från denna bedömning, t.ex. med hänsyn till kulturellt betingade traditioner skall normalt inte göras.

13. KVALITET

Av 6 § LSS framgår att verksamheten ska vara av god kvalitet och att kvaliteten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras. Kravet på god kvalitet gäller både i offentlig och enskilt bedriven verksamhet och i såväl myndighetsutövning som i genomförande av insatser. Med kvalitet avses att verksamheten uppfyller de krav och mål som gäller enligt lagar och andra föreskrifter.

14. RAPPORTERINGSSKYLDIGHET ENLIGT LEX SARAH

Lex Sarah kallas de bestämmelser i 24 b LSS och i 14 kap 3 § SoL som reglerar vissa skyldigheter för anställda inom socialtjänsten när det gäller missförhållanden och risker för missförhållanden i verksamheten. Syftet med lex Sarah är att komma till rätta med brister och att missförhållanden ska rättas till samt förhindra att de uppkommer igen.

15. PERSONKRETSBEDÖMNING

För att ta del av de insatser som anges i 9 § LSS måste den enskilde omfattas av personkretsen som nämns i 1 § LSS. Frågan om en person tillhör personkretsen eller inte blir aktuell när

personen begär insatser enligt LSS. Beslut om personkretstillhörighet fattas inte särskilt, utan ska vara en del av beslut om insatser. Läkarutlåtande, intyg samt övriga handlingar som ett underlag för att avgöra personkretstillhörighet skall vara aktuella.

15.1 PERSONKRETS 1 (1 § P 1 LSS)

För att omfattas av personkrets 1 krävs att personen har diagnosen utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd. Med begreppet utvecklingsstörning avses en intellektuell och kognitiv funktionsnedsättning. Utvecklingsstörningen kan vara medfödd eller har uppkommit under individens utvecklingsperiod, i regel åren före 16 års ålder, och är så betydande att personen behöver stöd och hjälp i sin livsföring.

Med diagnosen autism avses djupgående störningar i fråga om social förmåga, kommunikation och beteende.

Med diagnosen autism och autismliknande tillstånd avses djupgående störningar i fråga om social förmåga, kommunikation och beteende. Aspergers syndrom är exempel på autismliknande tillstånd.

För att fastställa personkretstillhörighet krävs diagnos och intyg om utvecklingsstörning, om autism eller om autismliknande tillstånd av leg. läkare och/eller leg. psykolog samt diagnoskod.

Läkarintyget ska innehålla:

- Innebörd av diagnos

15.2 PERSONKRETS 2 (1 § P 2 LSS)

Personkrets 2 omfattar personer som fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning efter en hjärnskada i vuxen ålder. Med vuxen ålder avses tid efter utvecklingsåren, dvs. från 16 år.

Hjärnskadans ska ha orsakats av yttre våld t.ex. trafikskador eller sjukdomar av kroppslig art.

Personkrets 2 omfattar inte personer med olika psykiska sjukdomstillstånd som också kan ge ett

begåvningsmässigt funktionshinder t.ex. demens och inte heller personer med sjukdomar som är en följd av missbruk av beroendeframkallande medel.

Personer med Alzheimers kan i vissa fall omfattas av personkrets 2 (1 Högsta förvaltningsdomstolen, HFD, kom i RÅ 2008 ref. 78 fram till att en person med Alzheimers demens ingick i LSS personkrets 2).

För att fastställa personkretstillhörighet krävs intyg av leg. läkare om hjärnskadans, dess uppkomst och utredning av leg. psykolog som styrker den begåvningsmässiga funktionsnedsättningen.

Läkarintyget ska innehålla:

- Innebörd av diagnos, omfattning, karaktär, konsekvenser och vilka svårigheter personen har i sin vardag.

15.3 PERSONKRETS 3 (1 § P 3 LSS)

Personkrets 3 omfattar personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar som uppenbart inte beror på normalt åldrande. För personer med flera funktionsnedsättningar ska den samlade effekten bedömas.

Personer som inte omfattas av personkrets 1 eller 2 kan vid en sammantagen bedömning omfattas av personkrets 3.

Personkrets 3 är inte diagnosbaserad. Orsaken till funktionsnedsättningen är av underordnad betydelse liksom den medicinska diagnosen. Det är omfattningen av stödbehovet som ska vara avgörande.

Samtliga nedanstående rekvisit ska vara uppfyllda för att den enskilde ska omfattas av personkrets 3.

Den fysiska eller psykiska funktionsnedsättningen ska:

- vara stor, varaktig och inte orsakad av normalt åldrande
- förorsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen
- föranleda ett omfattande behov av stöd eller service

Med varaktig funktionsnedsättning avses att det inte ska vara av övergående eller tillfällig natur.

Det krävs läkarintyg för att styrka varaktigheten.

Med stort funktionshinder avses att funktionshindret ska ha en sådan karaktär eller omfattning att det starkt påverkar flera viktiga livsområden samtidigt t.ex. boende och fritid. Detsamma gäller om en person dagligen är mycket beroende av hjälpmedel eller har återkommande behov av annan persons hjälp för den dagliga livsföringen för att t.ex. äta, klä sig, sköta hygien, förflytta sig eller meddela sig.

Med betydande svårigheter i den dagliga livsföringen avses att den enskilde inte på egen hand kan

klara vardagsrutiner som t.ex. hygien, toalettbestyr, mathållning, av- och påklädning, förflyttning

inomhus och utomhus, sysselsättning, svårighet att kommunicera med andra eller att sköta sin

ekonomi.

Vid bedömning om en person med funktionsnedsättning behöver en viss insats i den dagliga

livsföringen behöver biståndsbedömaren jämföra med den livsföring som kan anses normal för

personer i samma ålder.

För att fastställa personkretstillhörighet krävs intyg av leg. läkare med specialistkompetens och

eventuell annan specialist som beskriver funktionsnedsättningen, t.ex. ADL-bedömning av

arbetsterapeut:

- vilken funktionsförmåga den enskilde har
- att funktionsförmågan är varaktig
- att funktionsnedsättningen inte beror på normalt åldrande
- att funktionsnedsättningen är stor (omfattar flera livsområden samtidigt)
- att funktionsnedsättningen förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen

16. INSATSER INOM LSS

1. Råd och personligt stöd - Rådgivning och annat personligt stöd vilar i första hand på Region Jönköping hälso-och sjukvård. Den eller de yrkeskategorier som skall utföra stödet ska ha särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder.

2. Personlig assistans - Personer under 65 år med stora funktionshinder kan ansöka om personlig assistans. Om den enskilde själv inte kan uppfylla de grundläggande behov som är:

- hjälp med andning
- hjälp med personlig hygien,
- behov av hjälp med måltider (vid själva intagandet av föda),
- behov av hjälp med på- avklädande, behov av hjälp med att kommunicera med andra eller behov av annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade. Dessa kriterier ligger till grund för bedömning av personlig assistans. Personlig assistans i gruppbostad, daglig verksamhet, förskola samt skola beviljas normalt inte. Personlig assistans för den som har behov av mer än 20 timmar grundläggande behov kan ansöka hos försäkringskassan i form av assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken (SFB).

3. Ledsagarservice- Ledsagning är till för den som behöver hjälp med att komma ut på fritids- och kulturaktiviteter eller för att kunna delta i samhällslivet. Denna insats gäller normalt inte enskild som bor på bostad med särskild service.

4. Kontaktperson - En kontaktperson är en medmänniska som ger ett personligt stöd. Kontaktperson är ett icke professionellt stöd och det finns inget krav på formell yrkeskompetens. En viktig uppgift för kontaktpersonen är att bryta den funktionshindrades isolering.

5. Avlösarservice - Den som vårdar en funktionshindrad familjemedlem i hemmet kan få avlösning genom att en person kommer hem till familjen och ger omvårdnad till den funktionshindrade. Avlösning kan ges regelbundet eller som insats vid akuta uppkomna behov.

6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet – Korttidsvistelse utanför det egna hemmet är till för att den funktionshindrade ska få miljöombyte och rekreation samt ge anhörig möjlighet att få avlastning. Korttidsvistelse kan ges på korttidshem, hos en stödfamilj eller i form av lägerverksamhet. Korttidsvistelse kan beviljas som regelbunden insats eller som insats vid akuta uppkomna behov. Denna insats kan beviljas barn, ungdom och vuxna.

7. Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år - Korttidstillsyn kan beviljas barn och ungdom över 12 år och täcker tid före och efter skolans slut samt lov. Tillsynen måste kunna erbjudas på ett sätt som tryggar föräldrarnas möjligheter att delta i arbetslivet. Tillsynen måste kunna utformas flexibelt med utrymme för individuella lösningar.

8. Familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar - För barn som trots olika stödåtgärder inte kan bo hos sina föräldrar är familjehem den insats som i första hand skall prövas. Familjehem innebär att barnet bor hos en annan familj än den egna. Det ska ställas minst lika stora krav på det familjehem där barn placeras som en insats enligt denna lag som det ställs av Socialtjänsten i fråga av andra familjehem. Bostad med särskild service för barn och ungdomar innebär en bostad där det ofta är fråga om att tillgodose komplicerade omvårdnadsbehov. Bostad med särskild service (elevhem) kan beviljas utifrån barnets eller ungdomens skolsituation eller av omfattande omvårdnadsbehov.

9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad för vuxna.

I en bostad med särskild service kan man få anpassat stöd. Insatsen prövas individuellt och kan beviljas i tre huvudformer:

- Servicebostad
- Gruppbofastad
- Särskilt anpassad bostad

I bostad med särskild service (gäller servicebostad och gruppbofastad) ingår omvårdnad, fritid och kultur som en del av insatsen.

Omvårdnaden skall kontinuerligt anpassas efter rådande omständigheter så att den hela tiden svarar mot den enskildes aktuella situation. En förutsättning för en sådan utformning av omvårdnaden är att den noggrant planeras, dokumenteras och följs upp.

10. Daglig verksamhet - Den som omfattas av LSS personkrets 1 eller 2 och är i yrkesverksam ålder, saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig har rätt till daglig verksamhet.

17. RÄTT TILL INSATSER ENLIGT LSS FÖRUTSÄTTER ATT:

- Den enskilde är bosatt i kommunen enligt samma regler som gäller för folkbokföring. För utländsk medborgare krävs permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd för folkbokföring.
- Den enskilde omfattas av personkretsen enligt 1 § LSS
- Den enskilde har behov av insatsen i sin livsföring för att vara tillförsäkrad goda levnadsvillkor och att behovet inte *faktiskt* är tillgodosett på annat sett.

18. HANDLÄGGNING

LSS-handläggare tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer personens behov samt, i enlighet med fastställd delegationsordning, tas ett beslut. Handläggaren dokumenterar utredning och beslut i enlighet med LSS-Lagstiftningens och Förvaltningslagens bestämmelser och lämnar sedan beställningen av insatsen till aktuell utförare. Handläggaren svarar också för kontinuerlig uppföljning och omprövning av insatsen.

- LSS-handläggaren utreder och fattar enligt delegation beslut om **VAD** som skall utföras.
- Verksamheten för funktionshinderomsorgen och andra utförare ansvarar för **HUR-NÄR-VAR** utförandet skall ske.
- Verkställighet av insats externt åligger utredande myndighet.

19. GRUNDLÄGGANDE FÖRHÅLLNINGSSÄTT FÖR MYNDIGHETSBESLUT

Myndighetsutövningen har sin grund i medborgarperspektivet. Den ska således utgå ifrån lagstiftningen och domstolsbedömning vad som är rimligt och nödvändigt för att stöd och service som tillhandhålls ger personer med funktionsnedsättning goda levnadsvillkor. Stödet ska ges för att kompensera funktionsnedsättningar i förhållande till den omgivande miljön.

- Valet av insatser ska ske mot bakgrund av den enskildes totala situation. Som ett led i behovsbedömningen skall det prövas om behovet kan avhjälpas eller minskas genom generella åtgärder, till exempel bostadsanpassning, tekniska hjälpmedel eller bostadsbyte.

- Om den funktionsnedsättningens omfattning och varaktighet inte motsvarar kraven för personkretstillhörighet kan ansökan om insats prövas enligt Socialtjänstlagen.

Alla insatser bygger på frivillighet och med beaktande av den enskildes integritet. Insatserna ska, så långt möjligt, utformas tillsammans med den enskilde. Verkställighetsfrågor som t ex resursbrist är inte en giltig avslagsgrund vid prövning av behoven. Den individuella bedömningen skall ske utifrån ett helhetsperspektiv för att sedan kunna besluta om en rimlig omfattning av insatsen. I rimlighetsbedömningen bör levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning jämföras med villkoren för människor som inte är funktionsnedsatta, i samma ålder och med liknande förhållanden.

20. BESLUT

LSS-handläggare fattar beslut enligt fastställd delegationsordning. Handläggaren bör ha tagit kontakt med sökanden fem arbetsdagar efter det att ansökan har inkommit. Beslut bör fattas inom en månad efter det att den information som krävs för utredningen finns hos handläggaren. Längre tid kan behövas om underlag saknas. Huvudprincipen är att ett beslut bör vara fattat senast tre månader efter att ansökan inkommit. Utredningen leder fram till ett beslut om bifall, avslag eller delavslag av sökt insats. Beslutet ska tidsbegränsas därefter sker omprövning. Undantag gäller bostad med särskild service för vuxna och daglig verksamhet. Där *kan* fattas beslut som gäller tillsvidare eller som är tidsbegränsat. Alla tillsvidare beslut ska följas upp 1 gång/år eller vid behov.

21. INDIVIDUELL PLAN ENLIGT 10 § LSS

I samband med att en LSS-insats beviljas ska den enskilde informeras att en individuell plan enligt 10 § LSS med beslutade och planerade åtgärder upprättas i samråd med honom eller henne. Den enskilde som beviljats en insats ska när som helst kunna begära att en plan upprättas. I planen ska redovisas vilka åtgärder som vidtas av andra än kommunen eller

landstinget. Planen ska omprövas minst 1 gång per år eller vid behov. Syftet är att ge den enskilde inflytande över de insatser som planeras och en överblick över när olika insatser ska komma ifråga.

22 INDIVIDUELL PLAN ENLIGT 2 KAP 7 § SOL OCH 16 KAP 4 § HSL (SAMORDNAD INDIVIDUELL PLAN, SIP)

Enligt 2 kap 7 § SoL och 16 kap 4 § HSL ska kommunen tillsammans med landstinget upprätta en individuell plan när den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården. Planen ska upprättas om kommunen eller landstinget bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.

Planen ska när det är möjligt upprättas tillsammans med den enskilde. Närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen om det är lämpligt och om den enskilde inte motsätter sig det. Av planen ska det framgå vilka insatser som behövs, vilka insatser respektive huvudman ska svara för, vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller landstinget och vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen. Bestämmelsen omfattar såväl barn som vuxna som är i behov av en individuell plan för att få sina behov tillgodosedda. Med socialtjänst avses i detta sammanhang alla sociala insatser som kommunen ansvarar för enligt såväl SoL som LSS.

23. BESKRIVNING AV INSATSER

23.1 RÅDGIVNING OCH ANNAT PERSONLIGT STÖD ENLIGT 9 § PUNKT 1

Personer som omfattas av LSS har rätt till rådgivning och annat personligt stöd av t.ex. kurator, psykolog, sjukgymnast, förskolekonsulent, talpedagog, logoped, arbetsterapeut och dietist. Insatsen ges till personen med

funktionsnedsättning men kan utformas som rådgivning och personligt stöd till hela familjen. Region Jönköping svarar för denna insats.

23.2 BITRÄDE AV PERSONLIG ASSISTANS ENLIGT 9 § PUNKT 2

Genom insatsen personlig assistans har personer med stora hjälpbehov av personlig karaktär möjlighet att erhålla ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer. Stödet ska kunna finnas tillgängligt för den enskilde i olika situationer och under olika tider på dygnet. Det personliga stödet ska ge ökade möjligheter till ett självständigt liv och möjliggöra för den enskilde att som andra i samhället kunna studera, delta i sysselsättning och fritidsaktiviteter, få möjlighet till eget boende med mera. Ansökan om personlig assistans kan ske hos kommunen som hos Försäkringskassan om assistansersättning. Kommunen ska anmäla till Försäkringskassan när någon ansökt om biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till sådan i assistans enligt 9 § 2 kan antas ha rätt till assistansersättning enl. 51 kap SFB.

Rätten till personlig assistans bedöms i två steg. Vid den första bedömningen, som gäller att pröva behovet av hjälp med de grundläggande behoven, tas ingen hänsyn till eventuella andra personliga behov.

Av utredningen ska bl.a. framgå hur den enskildes hjälpbehov ser ut för var och en av de fem

grundläggande behoven:

- personlig hygien
- måltider
- att klä av och på sig
- att kommunicera med andra
- annat som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade

Om det inte finns behov av hjälp med något eller några av de grundläggande behoven så ska det framgå av utredningen, t.ex. "NN har

inte behov av hjälp för att kommunicera” eller ”NN klarar att äta själv därför tas måltider inte med som ett grundläggande behov utan som ett övrigt behov”. Genom sådan dokumentation framgår att det eventuella hjälpbehovet inte är bortglömt. Av dokumentationen ska framgå antalet timmar som beräknas för de olika behoven och sammantaget för de grundläggande behoven. Det underlaget bedöms vid uppföljning och vid framtida ny behovsbedömning. Utan den uppgiften är det svårt att hjälpbehovet har förändrats över tid.

Den enskilde kan vara berättigad till personlig assistans eller assistansersättning även om han eller hon inte behöver hjälp med samtliga grundläggandebehov

Stödbehovet behöver inte ha en viss tidsmässig omfattning. Ju större stödbehovet är i tid, desto mer talar omständigheterna för att den enskilde har rätt till personlig assistans. Det är dock avgörande om stödbehovet är av särskilt känslig karaktär för den enskilde.

Om utredningen visar att den enskilde behöver hjälp med grundläggande behov blir det andra steget att pröva om han eller hon behöver hjälp med övriga personliga s.k. **övriga behov** som inte tillgodoses på annat sätt. Sådana personliga behov kan vara hjälp att sköta sitt hem, hjälp i arbetet, hjälp att göra sig förstådd och ta emot information, förflyttning samt deltagande vid aktiviteter. Att behoven tillgodoses på annat sätt kan innebära att den enskilde får stöd av personal inom skola och barnomsorg, daglig verksamhet eller genom vad som normalt faller under makars ansvar för varandra eller föräldrars ansvar enligt föräldrabalken. Personlig assistans bedöms i första hand utifrån hjälpbehov som uppfattas som mycket privata och känsliga för den personliga integriteten och där den enskilde har ett särskilt intresse av att kunna bestämma vem som ska ge sådan hjälp och hur den ska ges.

Personlig assistans bör beviljas i sådan omfattning att den enskildes hela behov av personliga stödinsatser kan tillgodoses. Detta innebär att även sådant stödbehov omfattas som enskilt inte skulle ge rätt till insatsen. En viktig utgångspunkt är att personlig assistans ska vara en sammanhållen insats som ger samordning och kontinuitet

och som ska begränsa antalet personer som utför insatsen.

23.3 MAKARS OCH SAMBORS ANSVAR

Makar har ett gemensamt ansvar för sitt hem och hushåll och ska fördela sysslor mellan sig. Detta

framgår av äktenskapsbalken 1 kap. 2 och 4 § §. Sambolagen innehåller inte någon motsvarande

bestämmelse, men det kan förväntas att även personer som bor tillsammans under äktenskapsliknande former tar ett gemensamt ansvar för hem och familj.

Den funktionsnedsattas assistent ska inte ta över den icke funktionsnedsatta makens/makans ansvar för de gemensamma hushållet. Detta ska tas med i tidsberäkning av övriga behov vid en assistansutredning samt tydligt framgå i utredningen

23.4 PERSONLIG ASSISTANS TILL BARN

Bedömning av barns rätt till personlig assistans sker dels enligt samma kriterier som för vuxna och dels med beaktande av att insatsen kan vara av grundläggande betydelse för barn som har omfattande omvårdnadsbehov under hela dygnet och som på grund av t.ex. hjärnskada, genetisk skada eller sjukdom har flera funktionsnedsättningar samtidigt. Insatsen bör alltid övervägas som ett alternativ för barn och ungdomar till att bo utanför föräldrahemmet.

23.5 FÖRÄLDRAANSVAR

Vid bedömning av behov av insatser ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad samt vad som är normalt föräldraansvar för barn i motsvarande ålder (se 6 kap 1-2 § § Föräldrabalken).

23.6 GRUNDLÄGGANDE BEHOV – PERSONLIG HYGIEN

Hjälp med personlig hygien inte till någon del omfattas av normalt föräldraansvar för barn från och med nio års ålder.

23.7 GRUNDLÄGGANDE BEHOV – KOMMUNIKATION

Föräldraansvar inte ska beaktas för hjälp med kommunikation i vanliga sociala situationer, t.ex. fritidsaktiviteter utanför skola, fritids och familj för barn från sex års ålder.

23.8 TILLSYN SOM ANDRA PERSONLIGA BEHOV

Tillsyn, som räknas till andra personliga behov, omfattas helt av normalt föräldraansvar för barn till och med fem års ålder.

Behovet av tillsyn, som andra personliga behov, delvis omfattas av föräldraansvaret för barn från och med sex års ålder.

Behovet av tillsyn som andra personliga behov helt faller utanför normalt föräldraansvar för barn från 12 års ålder.

23.9 TILLSYN SOM GRUNDLÄGGANDE BEHOV

Aktiv tillsyn av övervakande karaktär, vilken förutsätter ingående kunskaper om barnet, kan helt eller delvis gå utöver ett normalt föräldraansvar även för barn till och med fem års ålder.

En förälder som uppbär **omvårdnadsbidrag** för sitt barn och ansöker om personlig assistans för barnet kan inte nekas insatsen med hänvisning till att **omvårdnadsbidrag** är beviljat.

23.10 FÖRÄLDRAR MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Ett barns behov av omvårdnad är i princip inte en uppgift för förälderns assistent. Under

spädbarnsåret är barnet känslomässigt och praktiskt beroende av någon vuxen, oftast en förälder. Har då föräldern biträde av en personlig assistent är det därför naturligt att assistenten, om det är en därtill lämplig person, också hjälper den funktionshindrade föräldern att klara den praktiska omvårdnaden om barnet, t.ex. vid amning och blöjbyten. Barnets behov kan självfallet motivera andra eller ytterligare stödinsatser via socialtjänsten. LSS-insatser till förälder ska annars inte tillgodose barnens behov av omsorg och tillsyn.

23.11 PERSONLIG ASSISTANS I BARNOMSORG, SKOLA, DAGLIG VERKSAMHET ELLER VID SJUKHUSVÅRD

Personlig assistans ska inte ersätta personal som behövs för att driva en ordinarie verksamhet. Det är den enskildes personliga behov av stöd och hjälp som ska tillgodoses.

Om barnets behov inte tillgodoses inom ramen för ordinarie verksamhet, är det huvudmannens

uppgift att se till att resurser tillförs verksamheten med hänsyn till barnets behov. Det kan t.ex.

innebära att personaltätheten höjs eller att verksamheten tillförs specialpedagogiskt stöd.

Om det föreligger synnerliga skäl kan den enskilde ha rätt till personlig assistans under vistelse i barnomsorg, skola, daglig verksamhet eller vid sjukhusvård.

23.12 PERSONLIG ASSISTANS I BOSTAD MED SÄRSKILD SERVICE

I bostad med särskild service (9 § p 8 LSS och 9 § p 9 LSS) ska det finnas personalresurser som tillgodoser den enskildes behov. Personalbrist ska inte lösas genom personlig assistans.

23.13 OMFATTNING

Kommunen ansvarar för insatsen enligt LSS om antalet assistanstimmar för att tillgodose de grundläggande behoven i genomsnitt inte överstiger 20 timmar i veckan. Försäkringskassan ansvarar för assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken då antalet timmar för de grundläggande behoven i genomsnitt överstiger 20 timmar i veckan. Kommunen ska anmäla till Försäkringskassan om en person antas ha rätt till assistansersättning och informera den enskilde om att ansöka hos Försäkringskassan. I avvaktan på beslutet ska kommunen tillgodose den enskildes behov, om det inte kan tillgodoses på annat sätt.

23.14 BEHOV AV FLER ÄN EN ASSISTENT SAMTIDIGT

Den som har behov av mer än en personlig assistent samtidigt, har rätt till två eller flera assistenter endast om möjligheterna att få bidrag enligt lagen Lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag eller hjälpmedel enligt hälso- och sjukvårdslagen har utretts (9 a § LSS).

Att möjligheterna ska ha utretts innebär att beslut om bostadsanpassningsbidrag eller en bedömning av arbetsterapeut eller motsvarande utredning ska bifogas en ansökan om dubbel assistans. Den enskilde behöver inte ha överklagat ett eventuellt avslag för att frågan ska anses tillräckligt utredd. Om

bostadsanpassningsbidrag eller hjälpmedel överhuvudtaget inte är aktuella får möjligheterna anses utredda med ett sådant konstaterande.

23.15 TILLFÄLLIG UTÖKNING

Tillfällig utökning är kommunens ansvar. I de fall beviljade assistanstimmar inte täcker behovet av assistans görs en bedömning av den enskildes behov. En tillfällig utökning av personlig assistans kan ske i samband med semesterresa eller sjukdom.

23.16 SJKLÖN

Kommunen ansvarar för merkostnader i samband med ordinarie assistens sjukdom under de första 14 dagarna.

Kommunen ansvarar även för merkostnader i samband med ordinarie assistents sjukdom.

23.17 ÅLDERSGRÄNS

Rätten till personlig assistans enligt LSS finns kvar endast om insatsen har bifallits innan den enskilde har fyllt 65 år eller om ansökan inkommit till kommunen senast dagen före 65 -års dagen. Insatsen kan efter 65-årsdagen inte utökas utan kvarstår på samma nivå. Ansökan om utökad hjälp får istället ske enligt SOL, ex hemtjänst.

23.18 AVGIFT

Ingen avgift för den enskilde.

24. LEDSAGARSERVICE ENLIGT 9 § PUNKT 3

Ledsagarservice syftar till att underlätta för den enskilde att ha kontakter med andra och bryta social isolering. Insatsen är knuten till aktiviteter utanför hemmet i närområdet, vilket innebär Vaggeryds kommun och angränsande kommuner, och utförs av anställd personal. Den enskilde ges genom insatsen möjlighet att t.ex. delta i fritidsaktiviteter och kulturliv, besöka vänner eller promenera. Vid längre resor ex. semesterresor ska en särskild ansökan om ledsagarservice inlämnas för

prövning. Några omfattande insatser i assistansliknande former anses inte ligga inom ramen för ledsagarservice. Insatsen bör ha karaktären av personlig service och anpassas efter de individuella behoven. Vid prövning avseende ungdomar 13-18 år skall särskilt beaktas om behovet av ledsagarservice är tillgodosett genom att ungdomen regelbundet kan ta del av fritidsverksamhet oberoende av föräldrars medverkan eller genom insatser som möjliggörs av vårdnadsbidrag eller handikappersättning.

I ledsagarservice ingår ingen omvårdnad, men ledsagaren kan bistå med enklare omvårdnad som kan behövas i samband med insatsen, t.ex. toalettbesök, måltidsstöd eller av- och påklädning.

Vid bedömning av om det föreligger behov av ledsagarservice skall särskilt beaktas om den enskilde i sin nuvarande situation riskerar att bli isolerad:

- Genom ensamt boende
- Genom avsaknad av arbetsgemenskap
- Genom brister avseende sociala kontakter
- Genom att inte spontant kunna ta del i samhällslivet.

Behovet skall anses tillgodosett om den enskilde:

- Har biträde av personlig assistans
- Har behovet faktiskt tillgodosett på annat sätt t ex genom beviljad bostad med särskild service, föräldraansvar, insats av anhörig, barnomsorg, fritidsverksamhet, daglig verksamhet.

24.1 OMFATTNING

Det är situationen och behovet som ska vara avgörande för omfattningen av insatsen. Vid

bedömningen av behovet av ledsagarservice till barn ska utredaren beakta omfattningen av

föräldraansvaret för barn utan funktionsnedsättning i jämförbar ålder.

24.2 LEDSAGARSERVICE OCH BOSTAD MED SÄRSKILD SERVICE

I insatserna bostad med särskild service för barn och ungdomar (9 § p 8 LSS) samt bostad med särskild service för vuxna (9 § p 9 LSS) ingår fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. Den enskildes behov av individuellt anpassad ledsagning ska tillgodoses inom ramen för boendeinsatsen.

25. BOENDE I FAMILJEHEM ELLER I BOSTAD MED SÄRSKILD SERVICE FÖR BARN OCH UNGDOMAR ENLIGT 9 § PUNKT 8

Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och unga kan endast vara aktuellt för barn som trots olika stödåtgärder inte kan bo hos sina föräldrar. Insatsen ska ses som ett komplement till boende i föräldrahemmet. Oavsett boendeform ska insatsen ge goda förutsättningar för barnets eller den ungas känslomässiga och sociala utveckling. Barnet ska ges möjlighet att etablera en nära och stadigvarande kontakt med några få vuxna personer och i en trygg och konstant omgivning.

Omvårdnad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter ingår i insatsen.

Bostad med särskild service för barn och ungdomar riktar sig till barn med behov av speciellt stöd och är aldrig en ersättning för föräldraskapet utan ett komplement. Det är ofta fråga om att tillgodose komplicerade omvårdnadsbehov. I en bostad med särskild service bor barn eller ungdomar tillsammans med personal dygnet runt

Boende i elevhem kan beviljas barn och ungdomar som på grund av sin skolgång måste bo utanför föräldrahemmet och som har ett särskilt behov av tillsyn och omsorg.

Familjehem innebär att barnet, på begäran av vårdnadshavaren, bor hos en annan familj än den ursprungliga.

Vid misstankor om brister i föräldrars förmåga ligger alltid utredningsansvaret hos enheten för barn och unga.

Barn och ungdomar i behov av bostad med särskild service kan vara i alla åldrar fram till dess att deras skolgång inom det allmänna skolväsendet för barn/ungdom upphör. Ingen nedre åldersgräns gäller för boende med särskild service. Barn och ungdomar som är i behov av detta boende har ett omfattande stöd/omvårdnadsbehov och servicebehov. Yngre barn ska i första hand placeras i familjehem. Med yngre barn avses i första hand barn under 15 år.

Vid bedömning kring barn eller ungdoms har behov av annan boendeform skall särskilt beaktas:

- Om behovet kan tillgodoses i föräldrahemmet
- Föräldrarnas val av kompletterande boendeform
- Att boendeformen skapar goda förutsättningar för barnets eller den unges känslomässiga och sociala utveckling
- Att boendeformen kan tillgodose barnets eller den unges behov av omvårdnad

Vid bedömning av om det föreligger behov av bostad med särskild service för barn och unga skall särskilt beaktas om den enskilde

- Behöver vistas i annat boende för att få tillgång till specialiserad verksamhet för undervisning, medicinsk eller annan vård
- Om barnet eller den unge, trots olika andra stödinsatser, regelbundet och till övervägande del behöver vistas i annat boende

25.1 OMFATTNING

Klargör att rätten till insats föreligger längst till den tidpunkt då ungdomen avslutat sina gymnasiestudier och uppnått vuxen ålder

25.2 AVGIFT

Föräldrar är skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden enligt 20 § LSS.

25.3 ERSÄTTNING TILL FAMILJEHEM

Till anlitade familjehem utgår ekonomisk ersättning som består av:

- Arvode
- Omkostnadsersättning

Arvodet utgör ersättning för den insats och den tid som uppdraget kräver. Om familjehemmet avlastas för sina insatser genom t.ex. korttidsvistelse, personlig assistans eller andra insatser skall hänsyn tas till detta. Vid avlastning mer än en helg per månad skall arvodet reduceras. Reducering av arvodet skall ske med maximalt 20 procent. Avdrag för matkostnad i samband med korttidsvistelse görs på omkostnadsersättningen

25.4 AVGIFT FÖR FAMILJEHEM ELLER BOSTAD MED SÄRSKILD SERVICE FÖR BARN OCH UNGDOM

Föräldrar är skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader när ett barn under 18 år får vård utom det egna boendet, enligt LSS 20 §. Kommunen tar ut en avgift som för varje tid motsvarar högsta underhållsstödsbeloppet. Beräkningen ska göras på var och en av föräldrarna, även om de är sammanboende.

Vårdnadshavare avgör om barnbidraget skall utbetalas till dem eller till familjehemsföräldrarna. Barnbidraget är avsett att användas för barnet. I avtalet skall framgå vem som ansvarar för barnbidraget. Information om föräldrars ansvar för kostnader framgår av cirkulär från Sveriges kommuner och landsting.

26. BOSTAD MED SÄRSKILD SERVICE FÖR VUXNA ELLER ANNAN SÄRSKILD ANPASSAD BOSTAD FÖR VUXNA ENLIGT 9 § PUNKT 9

Insatsen innebär möjligheter för vuxna att lämna föräldrahemmet och skapa sig ett eget hem. Boendet ska möjliggöra livskvalitet, goda utvecklingsmöjligheter och ett självständigt liv. Den enskildes behov av stöd och service ligger till grund för val av bostadsform. Vuxna personer som omfattas av LSS kan ha rätt till bostad med särskild service. Personer kan också ha rätt till en av kommunen anvisad särskilt anpassad bostad.

Omsorg och omvårdnad ingår i insatsen bostad med särskild service för vuxna. I omsorgen ingår att stödja och hjälpa personer med funktionsnedsättning med dagliga personliga behov som de kan ha svårigheter att klara.

Inom ramen för boendet skall den enskilde ges stöd så att egna intressen och önskemål tas tillvarata. Den enskilde ska få möjlighet att utveckla ett varierat socialt nätverk och ta del av, eller själv utöva kultur- och fritidsaktiviteter som erbjuds både inom den kommunala organisationen och i samhället för övrigt. Utföraren skall bistå den enskilde med planering för deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter.

26.1 SERVICEBOSTAD

Med servicebostad avses bostäder som har tillgång till gemensam service, larm och stöd av fast anställd personal. Lägenheterna skall vara anpassade efter den enskildes behov och oftast finnas i samma eller kringliggande hus.

Serviceboende kan för vissa personer med funktionsnedsättning vara en lämplig mellanform av bostad mellan ett helt självständigt boende i en egen lägenhet och en lägenhet i gruppboende.

En person med funktionsnedsättning som har stora svårigheter i sin livsföring kan dock behöva ett mer omfattande och kvalificerat personligt stöd än vad som finns att tillgå i en servicebostad.

Den som önskar bo i en servicebostad skall i möjligaste mån få sitt önskemål beaktat och tillförsäkras personligt stöd i en omfattning som gör sådant boende möjligt. Hälso- och sjukvård ingår i insatsen servicebostad.

26.2 GRUPPBOSTAD

Gruppboende skall vara ett bostadsalternativ för personer som har ett så omfattande behov av tillsyn och omvårdnad att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. Det handlar om ett litet antal bostäder med gemensamma utrymmen och där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet. Hälso- och sjukvård ingår i insatsen gruppboende.

26.3 SÄRSKILT ANPASSAD BOSTAD

En "annan särskilt anpassad bostad för vuxna" är en bostad med vis grundanpassning.

Till skillnad mot gruppboende och servicebostad ingår inte fast bemanning. boendeformen ingår inte heller omvårdnad, fritidsverksamhet eller kulturella aktiviteter.

Stöd och service i anslutning till boendet får den enskilde i form av de insatser som finns att tillgå enligt LSS – till exempel personlig assistans och ledsagarservice. Stöd kan även ges i form av hemtjänst eller boendestöd enligt socialtjänstlagen, SoL. Det krävs inte att personen behöver personalstöd för att få en särskilt anpassad bostad. Däremot ingår alltid själv bostaden i insatsen. Om personen redan har en egen bostad som behöver anpassas får den enskilde ansöka om bostadsanpassningsbidrag.

Vid bedömning av den enskildes behov skall särskilt beaktas:

- Om behovet av tillsyn och omvårdnad genom tilläggsinsatser kan tillgodoses i ordinärt boende
- Möjlighet till bostadsanpassning

26.4 AVGIFTER

Hyra och omkostnader betalas av den enskilde

27. DAGLIG VERKSAMHET

Daglig verksamhet i yrkesverksam ålder kan beviljas personer som omfattas av personkrets 1 1 och 2 och som saknar förvärvsarbete och som inte utbildat sig.

Daglig verksamhet omfattar personer i yrkesverksam ålder. Detta innebär att den enskilde har rätt att vara kvar i daglig verksamhet i enlighet med allmänna pensionsregler.

Insatsen innebär en individuellt anpassad sysselsättning. Syftet är att den enskilde ska få en meningsfull daglig aktivitet utanför det egna hemmet. I insatsen ingår omvårdnad.

Daglig verksamhet skall inte uppfattas som en anställningsform. Det är inte fråga om ett avlönat arbete och syftet är inte heller att producera varor eller tjänster. Detta hindrar inte att det övergripande målet bör vara att om möjligt utveckla den enskildes förutsättning till arbete.

Vid bedömning av om det föreligger behov av daglig verksamhet ska särskilt beaktas om den enskilde:

- Förvärvsarbetar
- Har pågående insatser från kommunen, arbetsförmedlingen och/eller försäkringskassan
som t ex berör arbetslivsintroduktion och lönebidragsanställning

Insatsen daglig verksamhet skall då inte beviljas.

Vid bedömning av om det föreligger behov av daglig verksamhet skall särskilt beaktas om den enskilde:

- Har behovet av sysselsättning i vardagen tillgodosett på annat sätt

27.1 OMFATTNING

Omfattningen av daglig verksamhet utgår från den enskildes behov och önskemål.

27.2 AVGIFT

Insatsen är avgiftsfri. Den enskilde betalar kostnad för måltid.

27.3 ERSÄTTNING

Habiliteringsersättning utgår till personer som deltar i daglig verksamhet. Syftet är att stimulera den enskilde att delta i verksamheten. Ersättningen utbetalas av utföraren. Ersättningen betalas inte ut vid semester eller sjukdom.

28. BESLUT OM LEDSAGARSERVICE

28.1 OMFATTNING

- Beviljas som regelbunden service för ungdom 13-17 år med maximalt 12 timmar per månad
- Beviljas som regelbunden service för person i 18-65 år med maximalt 18 timmar per månad
- Beviljas som regelbunden service för person 65 år – med maximalt 12 timmar per månad.
- Kan därutöver beviljas vid särskilda skäl och tidsbegränsas vid ett speciellt tillfälle
- Beviljas endast vid mycket särskilda skäl och tidsbegränsas då till detta speciella tillfälle för personer som bor i bostad med särskild service.

Det går inte att spara beviljade timmar från en månad till nästa.(träder i kraft i sin helhet senast 2019-01-01).

28.2 AVGIFT

Den enskilde betalar sina egna och i vissa fall ledsagares omkostnader. Ansökan görs enligt SoL.

Högsta förvaltningsdomstolen (mål nr 2746-09) har slagit fast att en kommun inte kan

förpliktas att betala för en ledsagares omkostnader med stöd av LSS.

29. BITRÄDE AV KONTAKTPERSON ENLIGT 9 § PUNKT 4

Syftet med insatsen är att bryta isolering genom samvaro och hjälp tillfritidsverksamhet. Insatsen ges som ett icke professionellt stöd och innehåller ingen omvårdnad.

Kontaktpersonen har inte något juridiskt ansvar i sitt uppdrag.

Vid bedömning av den enskildes behov ska hänsyn tas till den enskildes sociala nätverk. Avsikten med insatsen är främst att tillgodose behovet av en medmänniska när anhörigkontakt saknas eller behöver kompletteras. Det finns ingen åldersgräns i lagen men insatsen är i första hand aktuell för ungdomar och vuxna då syftet är att bryta isolering. Vid bedömningen av behovet av kontaktperson till barn ska handläggaren beakta omfattningen av föräldraansvaret för barn utan funktionsnedsättning i jämförbarålder.

Kontaktpersonen är en medmänniska som ska stötta den enskilde att komma i kontakt med andra människor och komma ut i samhället. Kontaktpersonen ska även ge råd till den enskilde i situationer som inte är av komplicerad natur.

Vid bedömning av om det föreligger behov av kontaktperson ska särskilt beaktas om den enskilde

- Har ett bristfälligt socialt nätverk
- Inte själv kan tillgodose behovet av samvaro med andra
- Inte själv kan tillgodose behovet av meningsfull fritid

Vid bedömning av om det föreligger behov av kontaktperson ska särskilt beaktas om den enskilde behöver ett komplement till kontakten med anhöriga

- Genom avsaknad av eller mycket liten kontakt med anhöriga
- Genom ensamt boende

- Genom avsaknad av arbetsgemenskap
- Genom avsaknad av någon att umgås med på fritiden

Vid prövning avseende barn och ungdom upp till 18 år skall särskild beaktas

- Vad som faller inom normalt föräldraansvar
- Vad som anses vara tillgodosett genom kamratkontakter i skola och fritidsverksamhet

29.1 OMFATTNING

Insatsen beviljas normalt för personlig kontakt 1 gång/månad.

Kontaktperson och bostad med särskild service

I insatserna bostad med särskild service för barn och ungdomar (9 § p 8 LSS)

samt bostad med

särskild service för vuxna (9 § p 9 LSS) ingår fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter

29.2 AVGIFT

Ingen avgift för den enskilde. Den enskilde betalar sina egna omkostnader.

Kontaktpersonens

arvodes- och omkostnadsersättning sker enligt rekommendationer från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

30. AVLÖSARSERVICE I HEMMET ENLIGT 9 § PUNKT 5

Avlösarservice innebär att en person tillfälligt övertar omvårdnaden från anhöriga.

Insatsen utförs i hemmet och dess närmiljö. Avlösarservice kan ges både som en

regelbunden insats och vid

oförutsedda situationer. Genom insatsen ska anhöriga få möjlighet till rekreation

och kunna uträtta sysslor utanför hemmet. Det ingår inte i avlösarens uppgift att

sköta andra barn i familjen eller att sköta hushållssysslor. Insatsen kan inte

användas med syfte att underlätta anhörigs yrkesutövning.

Familjehemsföräldrar har också rätt till avlösarservice om behov finns och det

inte tillgodoses på

annat sätt.

Avlösarservice skall ges av en person som normalt inte står för omvårdnad och tillsyn av personen.

Vid bedömning av om det föreligger behov av avlösarservice skall särskilt beaktas om den enskilde

- Är beviljad assistansersättning
- Är beviljad korttidsvistelse
- Har insatser som möjliggörs genom beviljat omvårdnadsbidrag
- Har insatser som möjliggörs genom beviljad handikappersättning

Insatsen kan inte beviljas för att

- Insatsen skall tillgodose behov av barnomsorg och tillsyn/omvårdnad av syskon till den
- funktionshindrade
- Anhörig blir avlöst för att kunna förvärvsarbeta

30.1 OMFATTNING

Insatsen ska utformas utifrån den enskildes behov och med stor flexibilitet. Den bör vara tillgänglig under dagtid, kvällar och nätter samt under helger.

30.2 AVGIFT

Ingen avgift för den enskilde.

31. KORTTIDSVISTELSE UTANFÖR DET EGNA HEMMET ENLIGT 9 § PUNKT 6

Korttidsvistelse innebär att en person med funktionsnedsättning tillfälligt under en kortare eller längre tid vistas på ett korttidshem, hos en stödfamilj eller deltar i lägerverksamhet. Insatsen kan dels syfta till att anhöriga eller familjehemsföräldrar ska få avlösning i omvårdnadsarbetet och dels tillgodose behov av miljöombyte och rekreation samt ge möjlighet till personlig utveckling. Insatsen ska kunna användas som ett led i att bryta ett ensidigt beroende förhållande mellan barn och familj och som en förberedelse för att flytta till ett eget boende.

Vid bedömning av behov av insatsen ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad samt vad som är normalt föräldraansvar för barn i motsvarande ålder.

För små barn bör insatsen avlösarservice i hemmet övervägas som förstahandsval, alternativt korttidsvistelse i form av stödfamilj.

För korttidsvistelse i form av läger gäller att insatsen **som regel** beviljas högst två veckor per år.

Vid prövning av om det föreligger behov av korttidsvistelse utanför det egna hemmet skall särskilt beaktas om den enskilde:

- Är beviljad personlig assistans
- Är beviljad ledsagarservice

Vid bedömning av om det föreligger behov av korttidsvistelse utanför det egna hemmet ska behovet anses tillgodosett om den enskilde:

- Har sitt behov av miljöombyte, rekreation eller avlastning faktiskt tillgodosett på annat sätt t ex genom insatser i form av personlig assistans, ledsagarservice.
- Bor i bostad med särskild service.

31.1 OMFATTNING

Korttidsvistelse utanför det gemensamma hemmet ska vara ett alternativ/ komplement till avlösarservice. I valet mellan de bägge insatserna skall den enskildes och anhörigas önskemål tillmätas största betydelse.

Den enskildes eller en enskild familjs önskemål och behov bör så långt möjligt vara avgörande vid val av utformningen av korttidsvistelsen.

Korttidsvistelse kan ske i olika former där de vanligaste är korttidshem, stödfamilj och läger. I Vaggeryds kommun är ambitionen att behoven så långt möjligt skall tillgodoses inom kommunens egna verksamheter

Vid val av former för insatsen skall särskilt beaktas den unges behov av frigörelse och personlig utveckling.

Korttidsvistelse beviljas i normalfallet inte för vuxna personer som är beviljade personlig assistans enligt 9.2 LSS eller enligt Socialförsäkringsbalken (RegR 3191-04).

För barn och ungdomar med assistans gäller en restriktiv individuell bedömning.

Omfattningen av korttidsvistelsen grundar sig på en individuell bedömning av behovet. Ju längre tid behov föreligger desto mer angeläget blir det att pröva annan insats. En absolut gräns för att överväga annan insats (boende i särskild service) är när behovet överstiger 14 dygn per månad. Barnets bästa skall i dessa fall särskilt beaktas.

I de fall när föräldrar har delad vårdnad skall behovet av korttidsvistelse utgå från barnens behov medan föräldrarnas behov av avlastning skall stämmas av mot den tid de faktiskt ansvarar för barn

31.2 BESLUT

- Korttidsvistelse beviljas i antal dygn per kalendermånad eller år.
- Korttidsvistelse är vanligtvis en regelbunden återkommande insats som ges några dygn per månad.
- För personer med mycket omfattande behov ges insatsen i maximalt 14 dygn per kalendermånad. Utnyttjas inte dyggen görs en återkoppling från verksamheten till LSS-handläggare för ny prövning av behovet.
- Korttidsvistelse kan i avvaktan på bostad med särskild service i undantagsfall beviljas för längre period än 14 dygn/månad.
- Beviljas vid akuta situationer i den omfattning behov föreligger.
- Kan beviljas i form av korttidshem, stödfamilj eller lägervistelse.

31.3 AVGIFT

Den enskilde, eller föräldrarna om det gäller ett barn, står själv för fickpengar och egna kostnader under korttidsvistelsen, för matkostnad och egna kostnader vid läger samt resor från och till korttidsvistelsen.

Ersättning till stödfamilj skall utgå enligt aktuellt cirkulär från Sveriges kommuner och landsting och består av:

- Arvode
- Omkostnader

32. KORTTIDSTILLSYN FÖR SKOLUNGDOM ÖVER 12 ÅR ENLIGT 9 § PUNKT 7

Insatsen ger ungdomar över 12 år rätt till korttidstillsyn före och efter skoldagen, lov och studiedagar. Omvårdnad ingår i insatsen.

Syftet med korttidstillsyn är att erbjuda meningsfull fritidssysselsättning i anslutning till skoldagen, studiedagar och under lov när föräldrar yrkesarbetar eller studerar eller då andra skäl föreligger t.ex. som ett led i att bryta social isolering.

Behovet av tillsyn och verksamhet kan vara varierande och bör kunna utformas med utrymme för individuella lösningar.

32.1 OMFATTNING

Beslut om korttidstillsyn fattas från och med skolstarten det år ungdomen börjar skolar 7. Insatsen kan beviljas till och med att ungdomen går ut gymnasiet.

För barn och ungdomar i bostad med särskild service:

Korttidstillsyn ska i första hand tillgodoses inom ramen för boendet. Om det av pedagogiska

och/eller sociala skäl krävs något annat än vad boendet kan erbjuda kan insatsen vara aktuell.

32.2 AVGIFT

Insatsen är avgiftsfri. Måltidsavgift debiteras enligt fastställd taxa.

